

Vyhodnocení posunů účasti edukačních skupin pořádaných v projektu Otevřená cesta

Průvodce vznikl za podpory nadačního fondu Abakus v rámci projektu Otevřená cesta: Podpora sexuality a vztahů mladých lidí se znevýhodněním.

OBSAH

ÚVOD	3
VYHODNOCENÍ KVÍZŮ – PRVNÍ BĚH	7
VYHODNOCENÍ KVÍZŮ – DRUHÝ BĚH	26
INDIVIDUÁLNÍ ROZHOVORY – DRUHÝ BĚH	50
ZÁVĚR A DOPORUČENÍ	62

ÚVOD

V rámci projektu Otevřená cesta proběhly dva po sobě jdoucí oddělené cykly edukačních skupin – tzn. dvě různé uzavřené skupiny.

Cílovou skupinou v rámci projektu byli mladí dospělí s lehkým mentálním znevýhodněním. Hlavním požadavkem byla minimální znalost čtení a psaní pro práci se zjednodušenými texty. Tyto dovednosti byly základním předpokladem pro participaci na aktivitách v průběhu setkávání.

Skupiny byly malé – maximální počet byl stanoven na 7 osob v jedné skupině a dvě lektorky.

První cyklus edukační skupiny probíhal v organizaci Freya v Praze. Zúčastnilo se 5 osob, přičemž cyklus dokončily aktivní účastí 3 osoby.

Druhý cyklus probíhal v prostředí zapojené organizace. Účastníci*účastnice byli klientelou různých sociálních služeb v rámci tohoto zařízení. Zúčastnilo se 7 osob, přičemž cyklus dokončily všechny přihlášené osoby.

Každé setkání mělo jasně danou a předem připravenou strukturu.

Pro zhodnocení dopadů edukace na jednotlivce i celou skupinu byly vytvořeny úvodní a závěrečné kvízy, které se týkaly informací předané v rámci jednotlivého cyklu. Úvodní kvíz sloužil k zjištění, s jakými informacemi účastnictvo vstupuje a závěrečný kvíz sloužil k porovnání a získání dat o posunu.

Jednalo se o okruhy navazující na témata jednotlivých edukačních bloků: Sexualita a sebepoznání, emoce, souhlas a nesouhlas, vhodné a nevhodné doteky, intimní místa a intimní hygiena, antikoncepční metody.

Některé z otázek byly otevřené, u jiných bylo úkolem vybrat správnou odpověď z uvedených možností.

Tento způsob se vzhledem k cílové skupině projektu plně neosvědčil.

V rámci prvního cyklu nevznikly žádné komplikace s vyplněním úvodních či závěrečných kvízů. Jednalo se však o menší edukační skupinu, v rámci které potřebovala větší míru podpory jedna osoba.

Během druhého cyklu, kde bylo více osob i více osob s větší mírou podpory, **došlo při vyplňování kvízů ke komplikacím**. Pro účastnictvo bylo náročné zvolit správnou odpověď, ačkoliv na otázku dokázali odpovědět.

V místnosti byl větší hluk, a to kvůli nutnosti zapojení lektorek i další osoby do podpory při vyplňování (zaznamenávání odpovědí, individuální čtení textu). Což mohlo mít vliv na následné odpovídání ostatních účastníků*účastnic (zaškrtnutí odpovědi, kterou slyšeli, větší hluk a menší soustředěnost).

Kvízy tak byly časově velmi náročné a ubíraly čas na úvodním a závěrečném setkání. Jelikož každá osoba v edukační skupině měla své tempo, bylo potřeba čekat, až ve svém kvízu zodpoví příslušnou otázku, kterou vysvětlila lektorka.

Vzhledem k účasti osob, které potřebovaly zvýšenou míru podpory, byl tento způsob zhodnocení nevhodný.

Jako efektivní metoda se osvědčilo zhodnocení formou osobních rozhovorů po skončení celého cyklu setkávání.

Lektorky se individuálně setkaly s každým z účastnictva zvlášť. Při setkání se ptaly na předem připravené otázky a úkoly, které měly ověřit znalosti a postoje, které mohlo účastnictvo během setkávání získat. Otázky a úkoly se týkaly oblastí v rámci jednotlivých setkávání.

Lidé na osobní a individuální kontakt reagovali mnohem lépe, dokázali zodpovědět, proč se rozhodli pro to konkrétní řešení/odpověď.

Jazyk, kterým byly otázky a úkoly kladeny, a použité vizuální materiály bylo navíc možné pružně přizpůsobit každému jedinci.

Na druhou stranu se potvrdila počáteční myšlenka o zkreslování odpovědí u osob s vyšší mírou podpory od osob podpůrných (pomáhajícím při čtení, vyplňování odpovědí).

Mohlo se jednat především o návodné otázky, které dovedly osobu ke správné odpovědi, aniž by správnou odpověď opravdu znala.

Stejně tak se mohlo jednat o zkreslení odpovědí u otevřených otázek.

Osoby s vyšší mírou podpory, které využili podpory ze strany jiné osoby při vyplňování, měli výrazně lepší výsledky u odpovědí v kvízu. U individuálního rozhovoru, při kterém byla komunikace i pomůcky přizpůsobeny dané osobě, však bylo patrné, že u mnoho témat se osoba neorientuje, ačkoliv v kvízu byly její odpovědi správné.

Naopak u osob s lehkým mentálním znevýhodněním docházelo k tomu, že správnou odpověď znaly, ale označily chybnou. U porovnání kvízy vs. individuální rozhovor, dosahovaly lepších výsledků právě při rozhovoru.

Tento dokument je přílohou pro Průvodce skupinovou prací v oblasti sexuality a vztahů – Společně o vztazích a sexualitě, kde se dozvíte informace o posunech účasti na základě vyhodnocení a porovnání úvodních a závěrečných kvízů.

Otevřené otázky obsahují přesné, neupravené citace účasti. Výsledná procenta jsou zaokrouhlena na celá.

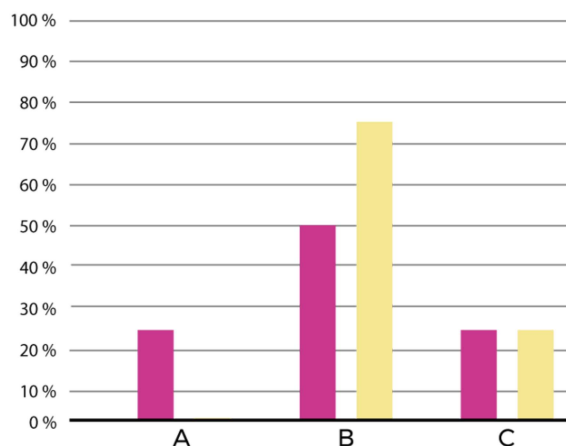
VYHODNOCENÍ KVÍZŮ – PRVNÍ BĚH

Otázka č. 1: Kdo může naplňovat svoji sexualitu?

Možnosti odpovědí:

- a) Jen lidé bez znevýhodnění
- b) Všichni lidé bez rozdílu (**správná odpověď**)
- c) Pouze lidé, kteří žijí v manželství nebo trvalém vztahu

■ PŘED EDUKACÍ ■ PO EDUKACI

Zhodnocení posunu: Před edukací uvedla polovina (50 %) účastnictva správně, že sexualitu mohou naplňovat všichni bez rozdílu. Čtvrtina (25 %) uváděla, že sexualita se týká pouze osob bez znevýhodnění a dalších (25 %) uvedlo, že naplňování sexuality patří pouze do manželského nebo trvalého vztahu.

Po edukaci došlo k pozitivnímu posunu ve vnímání sexuality – zvýšil se počet osob, které správně uvedly, že sexualitu mohou naplňovat všichni lidé bez rozdílu (z 50 % na 75 %).

Mylný názor, že sexualitu mohou naplňovat jen lidé bez znevýhodnění, zcela vymizel (pokles z 25 % na 0 %).

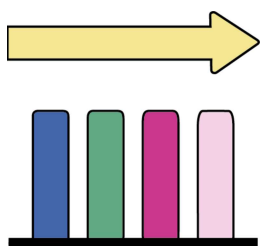
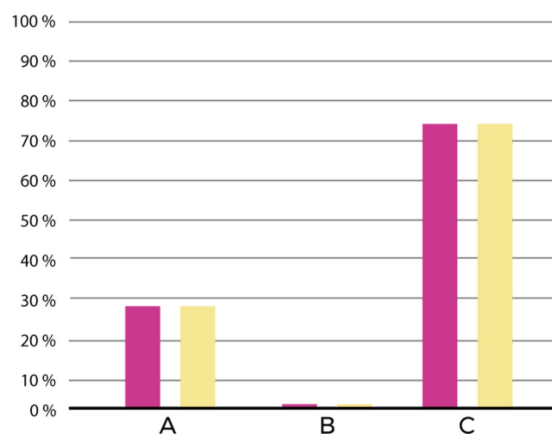
Část osob (25 %) stále věří, že sexualitu mohou naplňovat pouze lidé v manželství nebo trvalém vztahu – zde zůstává prostor pro edukaci v oblasti práv. Tento názor také může být spojen s náboženským vyznáním. Celkově tedy došlo v této oblasti k pozitivnímu posunu.

Otázka č. 2: Můžeme o sexualitě mluvit?

Možnosti odpovědí:

- a) Rozhodně ne. Sexualita je téma, o kterém se nemluví.
- b) Ano! O sexualitě můžeme mluvit kdykoliv, kdekoliv a s kýmkoliv.
- c) Ano, o sexualitě můžeme mluvit. S někým, ke komu máme důvěru, a v soukromí. **(správná odpověď)**

PŘED EDUKACÍ
 PO EDUKACI

Zhodnocení posunu: Již před edukací většina (75 %) správně uvedla, že o sexualitě je vhodné mluvit s důvěryhodnými osobami a v soukromí, což je správný postoj.

Nicméně 25 % osob před i po edukaci zastávala názor, že sexualita je tabuizované téma, o kterém se nemluví.

Tento přetrvávající postoj může ukazovat na hluboce zakořeněné společenské normy nebo osobní přesvědčení, že o sexualitě se s jinými osobami nemluví a je to tabu téma.

V této otázce nedošlo k žádné změně v názorech na komunikaci o sexualitě.

Otázka č. 3: Co Vás napadne, když se řekne sexualita? Co vše patří do tématu sexuality?

Odpovědi účastnictva PŘED:

- „Nevím.“
- „Nevím.“
- „Vím, ale moc to nemůžu sepsat.“
- „Pohlavní styk, masturbace, líbání a dotýkání se.“

Odpovědi účastnictva PO:

- „Nevím.“
- „Všechny doteky, emoce, sex.“
- „Sex, líbání, doteky, masturbace.“
- „Ochrana, mytí, doteky.“

Zhodnocení posunu: Před edukací byla dominantní nejistota a omezená slovní zásoba či neznalost pojmů v oblasti sexuality (správné názvosloví) s výjimkou jedné osoby, která na otázku odpověděla pojmy z oblasti sexuality a vztahů.

Po edukaci se snížila míra „nevím“ (ačkoli u jedné osoby přetrvává) a objevily se konkrétnější a různorodější odpovědi. Účastnictvo uvedlo nejen fyzické aktivity (sex, líbání, doteky, masturbace), ale i širší aspekty sexuality jako emoce, ochrana a hygiena.

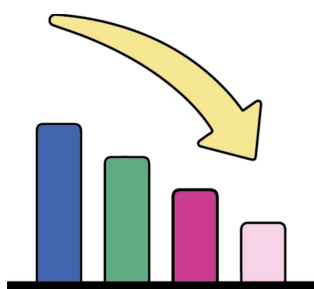
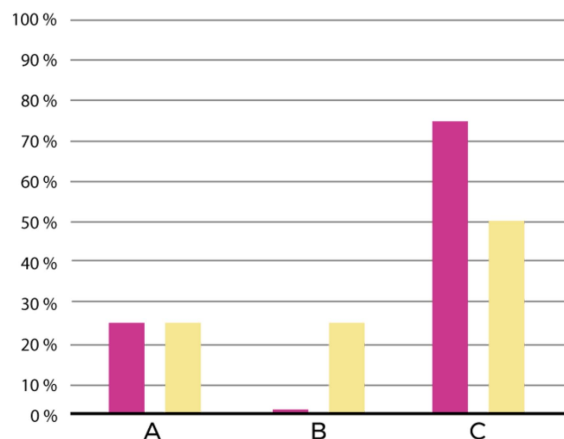
To naznačuje posun v chápání sexuality v širším kontextu (nejen pouze tématu sexu), ale také rozšíření slovní zásoby o nové názvosloví z oblasti sexuality a vztahů.

Otázka č. 4: Poznejte emoci podle toho, jak se na člověku projevuje?

Možnosti odpovědí:

- a) Radost
- b) Vztek
- c) Strach (**správná odpověď**)

■ **PŘED EDUKACÍ** ■ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Počet správných odpovědí poklesl (z 75 % na 50 %). Zatímco před edukací nikdo nezaměňoval tyto projevy se vztekem, po edukaci se odpověď zvýšila (25 %). Počet odpovědí, které označily radost, zůstaly stejné (25 %).

Tento výsledek je překvapivý a naznačuje, že edukace buď nedostatečně pokryla tuto oblast, nebo naopak účastnictvo dostalo řadu nových informací a bylo pro ně náročné se v nich orientovat na základě dvou hodin edukace (některé projevy emocí jsou stejné nebo podobné a může dojít k jejich záměně).

V této otázce došlo k mírnému zhoršení v identifikaci emoce strachu na základě jeho projevu.

Otázka č. 5: Jak spolehlivě zjistíme, jak se druhý člověk cítí?

Možnosti odpovědí:

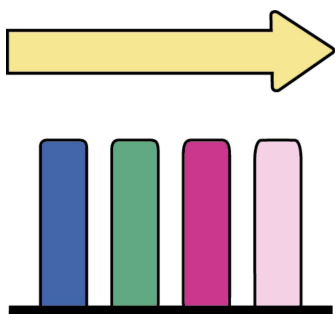
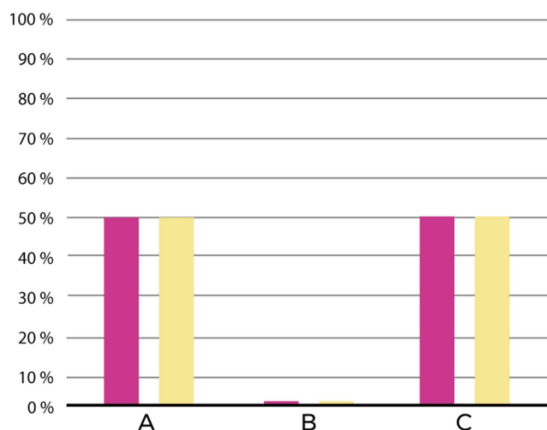
a) Můžeme se zeptat, zda nám druhý chce říct, jak se cítí.

(správná odpověď)

b) Předpokládáme, že se cítí stejně jako my.

c) Budu ho dlouze pozorovat a poznám to.

■ **PŘED EDUKACÍ** ■ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Polovina účastnictva (50 %) před i po edukaci správně uvedla, že nejspolehlivější cestou k zjištění pocitů druhého člověka je otevřená komunikace a zeptání se.

Druhá polovina (50 %) se však stále spoléhá na pozorování.

Ačkoli pozorování může poskytnout určité indicie, nikdy není tak spolehlivé jako přímá komunikace a může vést k mylným interpretacím. Tento výsledek může naznačovat, že pro některé osoby s mentálním znevýhodněním je jednodušší cestou nonverbální „čtení“ druhých namísto aktivního dotazování. Je tedy důležité u těchto osob posilovat dovednosti v oblasti komunikace, aktivního naslouchání a schopnosti ptát se na pocity druhých osob v dlouhodobějším časovém rozsahu.

V této otázce nedošlo k žádné změně v názorech.

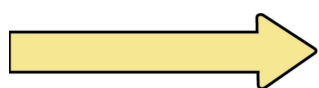
Otázka č. 6: Jak byste popsal*popsala zamilovanost? Co při ní člověk cítí? Kdy přichází? Jak se projevuje?

Odpovědi účastnictva PŘED:

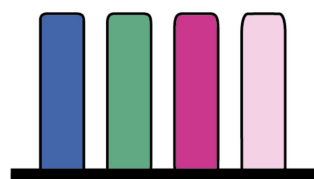
- „Myslím na holku více než na sebe, líbí se mi, cítím lásku. Přichází např. když jsem nespokojený nebo při sexu.“
- „Mám přítele.“
- „Že semi lýbý.“
- „Člověk vzhled a přítomnost lidí a jakej e uvnitř.“

Odpovědi účastnictva PO:

- „Láska, překvapení.“
- „Zeptat se jestli se mu líbí.“
- „Člověk cítí lásku, myslí hodně na jednoho člověka opačného pohlaví, přichází např. když je s ní spokojený u sebe doma.“
- „Zatím jsem nebyl zamilovaný.“

Zhodnocení posunu: Před edukací bylo patrné, že účastnictvo dokáže svými slovy vyjádřit a popsat zamilovanost.

Po edukaci účastnictvo používalo pojmy, které v předchozím kvízu neuvedly. Stále se však zdá, že téma zamilovanosti, projevy a další témata s tím spojená, bylo pro účastnictvo obtížně uchopitelné pro jeho vyjádření.

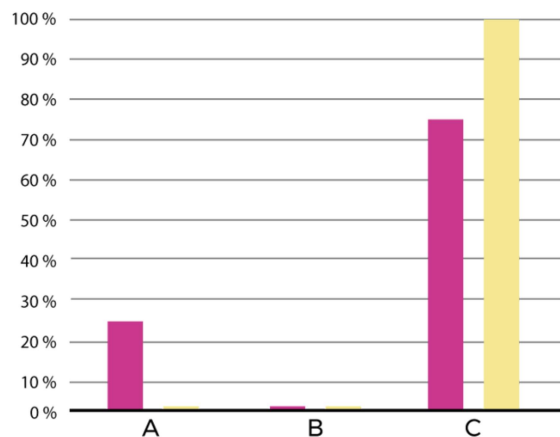
Celkový posun v chápání zamilovanosti je tedy méně výrazný než u předchozích otázek a je zřejmé, že téma zamilovanosti má v oblasti edukace a vztahů důležitou roli pro pochopení této emoce v celé její šíři.

Otázka č. 7: Pokud si nejsme jistí, zda člověk chce, abychom se ho dotýkali, co bychom měli udělat?

Možnosti odpovědí:

- a) Není pro nás důležité, co druhý člověk chce. Důležité je, že my se ho dotýkat chceme.
- b) Zkoušíme se ho dotýkat dál, třeba ho přesvědčíme.
- c) Měli bychom se ho zeptat a ujistit se, zda se ho můžeme dotýkat a zda mu jsou naše doteky příjemné. **(správná odpověď)**

PŘED EDUKACÍ
 PO EDUKACI

Zhodnocení posunu: Před edukací většina osob (75 %) již správně uvedla důležitost ujistění se, zda jsou druhé osobě doteky příjemné.

Avšak (25 %) zastávala názor, že přání druhého není důležité.

Po edukaci odpověděli všichni správně.

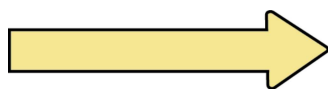
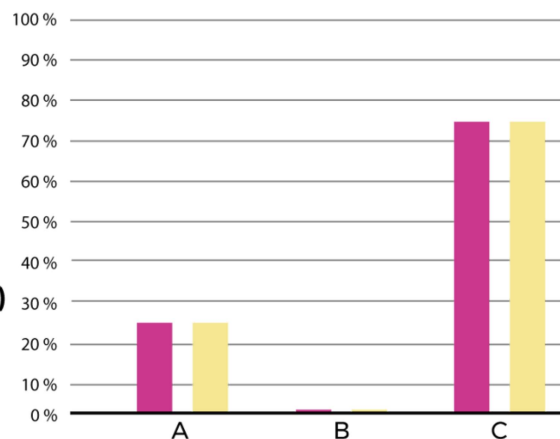
V této otázce tedy došlo ke zlepšení a sjednocení postojů celé skupiny.

Otázka č. 8: Souhlas a nesouhlas můžeme vyjádřit?

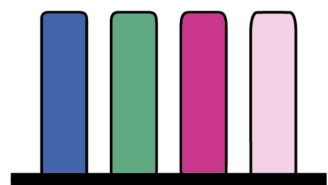
Možnosti odpovědí:

- a) Pouze slovy ANO nebo NE.
- b) Pouze naším chováním nebo výrazem v obličeji.
- c) Naše slova, reakce, výrazy v obličeji, postoje těla, chování a gesta mohou vyjadřovat souhlas či nesouhlas. **(správná odpověď)**

■ PŘED EDUKACÍ ■ PO EDUKACI

Zhodnocení posunu: Odpovědi účastnictva zůstaly shodné před i po edukaci.

Většina (75 %) má zdravý přístup k rozpoznávání různých forem souhlasu a nesouhlasu, což je základem pro efektivní komunikaci a porozumění.

Čtvrtina (25 %) však stále vnímá souhlas a nesouhlas pouze jako verbální vyjádření.

Tato představa poukazuje na nutnost edukace v oblasti neverbálního souhlasu a nesouhlasu pro porozumění významu řeči těla a neverbálních signálů. Tato edukace může být klíčová pro respektování souhlasu a nesouhlasu neverbálně komunikujících osob, s kterými se nejen účastnictvo edukační skupiny může setkat ve svém okolí.

V této otázce nedošlo k žádné změně v názorech.

Otázka č. 9: Objímáte se s přítelem*přítečkyní. Po pár minutách Vám začnou být doteky nepříjemné. Můžete příteli*přítečkyni říct, ať přestane, i když jste s objímáním souhlasili?

Odpovědi účastnictva PŘED:

- „Ano.“
- „Ano muži říct.“
- „Ano“
- „Ano ale záleží na pocitu toho druhého.“

Odpovědi účastnictva PO:

- „Ano.“
- „Ano.“
- „To stačí.“
- „Ano můžu říct.“

Zhodnocení posunu: Před edukací sice existovalo u účastnictva povědomí o právu odvolat souhlas, ale u jedné osoby bylo doplněno obavou z reakce druhé strany.

Po edukaci se toto povědomí stalo pevnějším a bezpodmínečným. Vymizela nejistota ohledně „pocitu toho druhého“.

Tento výsledek naznačuje, že edukace měla efekt v uvědomění si osobních hranic v intimních vztazích.

Téma tedy podpořilo účastnictvo ve zdravějším přístupu ke svým osobním hranicím.

Otázka č. 10: Postava

V rámci jednoho ze cvičení mělo účastnictvo za úkol označit na postavě zelenými samolepkami místa, kde se sami sebe mohou dotýkat v soukromí (pokud jsou sami a nikdo je nevidí) a červenými samolepkami místa, kde se v tomto případě dotýkat nesmějí.

Výsledkem edukace mělo být, že v případě, že se v úvodním kvízu objeví červené samolepky, po edukaci by mělo dojít ke snížení jejich počtu (s ideálním výsledkem 0 červených samolepek).

V rámci úvodního kvízu byl výsledný počet 11 červených samolepek.

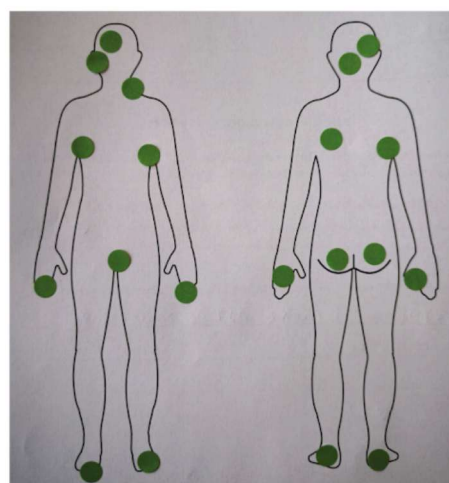
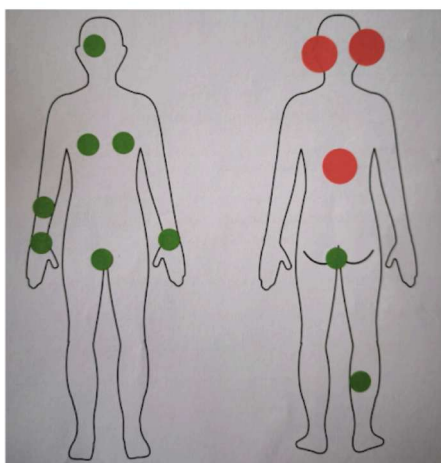
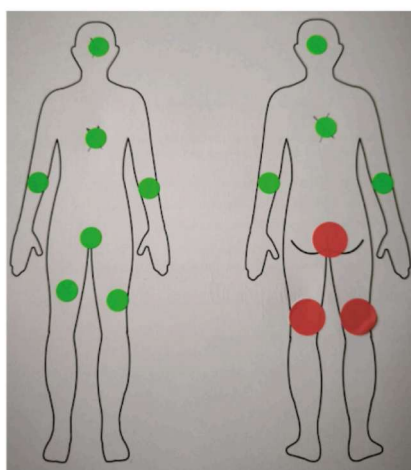
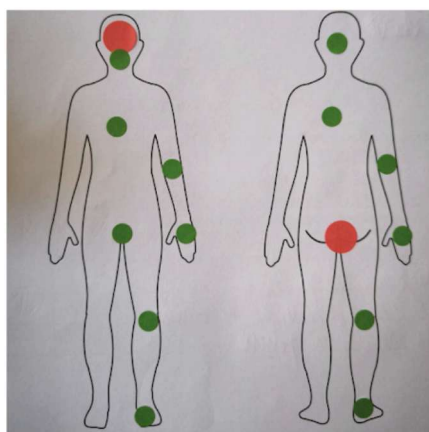
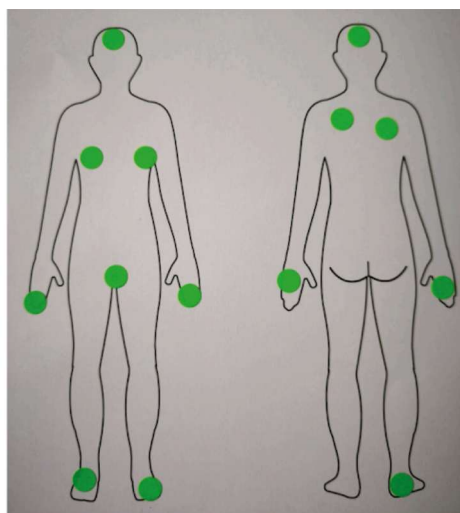
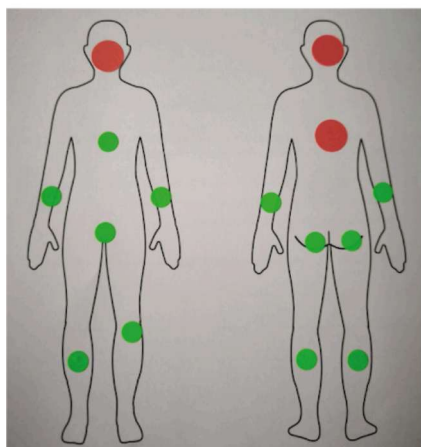
Po edukaci se počet červených samolepek snížil na 6. Ke snížení tedy došlo o 55 %. Při zjišťování, proč nedošlo k výraznějšímu poklesu červených samolepek a tedy uvědomění si účastnictva, že pokud jsou v soukromí, mohou se dotýkat svého těla kdekoliv, jsme získali informace, že účastnictvo do červených samolepek vnášelo i své pohledy na části těla, kam si dosáhnou a kam nikoliv. Objevil se také názor, že ačkoliv osoba věděla, že správný výsledek je označit vše zeleně, bylo pro ni matoucí, že dostala i červené samolepky, a proto je použila.

S těmito informacemi jsme tedy pracovali v dalším běhu, kde jsme účastnictvo informovali o tom, že mají označovat i místa, kam si nedosáhnout, ale pokud by mohli, tak zda je v pořádku místo označit zelenými samolepkami či nikoliv.

Také jsme předali informaci, že je v pořádku použít pouze jednu barvu samolepek.

Do postav jsme přidali i křížky označující místa, kde má účastnictvo nalepit samolepku, aby došlo ke sjednocení označovaných míst.

Příklady umístění samolepek

Příloha k Průvodci skupinovou prací v oblasti sexuality a vztahů:

Společně o vztazích a sexualitě

Otázka č. 11: Můžeme odmítnout dotek, který se nám nelíbí, i když se nás dotýká někdo z naší rodiny?

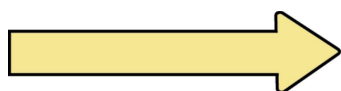
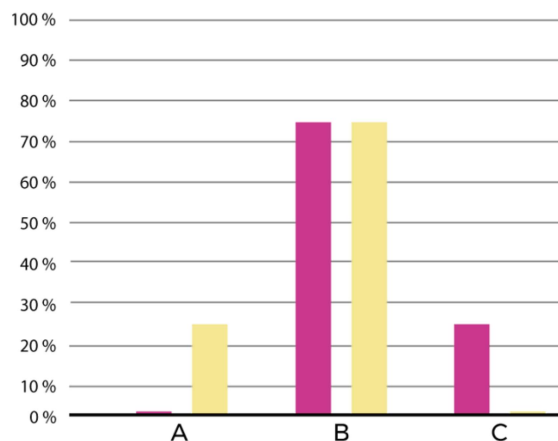
Možnosti odpovědí:

- a) Ne, nemůžeme. Naši blízcí se nás mohou dotýkat, kde chtějí.
- b) Ano, můžeme odmítnout takový dotek, pokud se nám nelíbí.

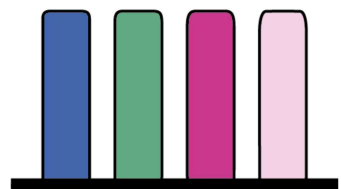
(správná odpověď)

- c) Ne, nemůžeme. Bylo by to vůči nim neslušné.

■ **PŘED EDUKACÍ** ■ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Počet osob, které správně chápou, že dotek od rodiny lze odmítnout, zůstal stejný (75 %).

Došlo však ke změně u zbývajících osob (25 %). Zatímco před edukací se čtvrtina (25 %) osob domnívala, že odmítnutí doteku by bylo neslušné, po edukaci se přiklonila k názoru, že blízcí se nás mohou dotýkat, kde chtějí (25 %).

Z výsledků je tedy zřejmé, že je nutné osoby s mentálním znevýhodněním posilovat v kompetenci, že mohou dotek odmítnout od kohokoliv, včetně příbuzných osob.

Rodinné prostředí může velmi ovlivnit názor v tomto tématu (např. nucené doteky od příbuzných osob v rámci pozdravů, oslav aj., které v osobách může zakořenit pocit, že doteky od příbuzných osob odmítnout nemohou). V této otázce nedošlo k posunu v názorech.

Otázka č. 12: Co bychom měli udělat, pokud se nás někdo dotýká někde, kde nechceme?

Odpovědi účastnictva PŘED:

- „Zdrhnout.“
- „Vynadat mu nebo mu to říct.“
- „Říct, že je to nepříjemné. Utéct od něj.“
- „Říctmu že to neceme a musíme přijmout.“

Odpovědi účastnictva PO:

- „Nedělej to.“
- „Říct mu že nechceme aby se nás dotýkal, říct mu ne.“
- „Říct mu, ať přestane. Říct to někomu, komu věřím. Nahlásit to na policii.“
- „Měl bych říct, že nechci.“

Zhodnocení posunu: Před edukací se reakce pohybovaly mezi útekem a přímou (někdy i konfrontační) verbální reakcí, bez uvědomění si širších možností podpory a řešení.

Po edukaci je patrný důraz na asertivní verbální komunikaci. Navíc se u jedné osoby objevilo klíčové povědomí o možnosti vyhledání pomoci, což je pro osoby, které zažily nežádoucí dotek nebo obtěžování, zásadní informace.

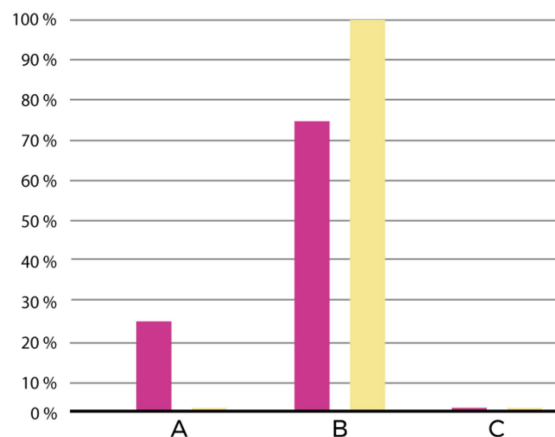
Tento výsledek naznačuje, že edukace byla efektivní v posílení pocitu oprávněnosti bránit se a vyhledat pomoc v případě nežádoucího doteku či jiných forem sexualizovaného násilí.

Otázka č. 13: Který z vybraných druhů antikoncepce chrání jak před otěhotněním, tak i před pohlavně přenosnými nemocemi?

Možnosti odpovědí:

- a) Tělísko
- b) Kondom **(správná odpověď)**
- c) Antikoncepční pilulky

PŘED EDUKACÍ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Před edukací většina (75 %) osob odpověděla správně, čtvrtina (25 %) osob chybně označila tělísko.

Po edukaci 100 % účastnictva správně identifikovalo kondom jako jediný z nabízených druhů antikoncepce, který chrání jak před otěhotněním, tak i před pohlavně přenosnými nemocemi.

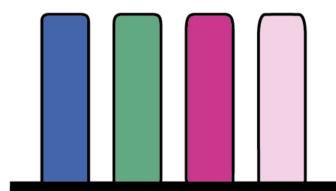
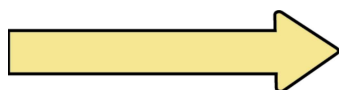
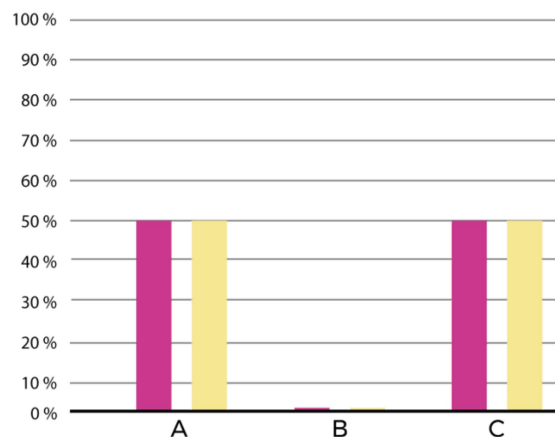
V této otázce došlo ke zlepšení znalostí. Edukace tak přispěla k lepšímu pochopení, který druh antikoncepce poskytuje ochranu jak před otěhotněním, tak i před pohlavně přenosnými nemocemi. Tento posun je velmi důležitý pro zdravé a bezpečné sexuální chování.

Otázka č. 14: Na antikoncepci by měl*měla vždy myslet?

Možnosti odpovědí:

- a) Žena
- b) Muž
- c) Žena i muž **(správná odpověď)**

PŘED EDUKACÍ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Polovina účastnictva (50 %) správně chápe, že odpovědnost za antikoncepci je sdílená mezi všemi osobami, které jsou sexuálně aktivní.

Druhá polovina (50 %) osob však stále zastává názor, že jde primárně o záležitost ženy.

To naznačuje, že ačkoli edukace mohla poskytnout informace o antikoncepčních metodách, téma genderových stereotypů se jeví jako téma pro dlouhodobější edukaci, protože tyto stereotypy mohou být hlouběji zakořeněny a podporovány okolím (rodina, přátelé, partneři*partnerky, média aj.).

V této otázce nedošlo k žádné změně.

Otázka č. 15: Co je nutné zkontrolovat před použitím kondomu?

Odpovědi účastnictva PŘED:

- „Jestli není prasklí.“
- „Nesmí tam být žádná díra, musí být dobře mastný, nesmí být starý.“
- „Jestli není poškozeny nebo prasklí nebo deraví.“
- „Jestli není utržená guma.“

Odpovědi účastnictva PO:

- „Datum spotřeby, musí být nasazen na správné straně a je jednorázový.“
- „Jestli není prasknutej, musí být správně nasazenej.“
- „Jestli ne prošlí.“
- „Jestli není prasklí a datum expirace.“

Zhodnocení posunu: Před edukací se zaměření omezovalo výhradně na fyzické poškození.

Po edukaci se objevily klíčové aspekty jako je kontrola data spotřeby a správné nasazení. To naznačuje, že edukace rozšířila znalosti a poskytla účastnictvu komplexnější pohled na prevenci.

Edukace tedy výrazně přispěla k zodpovědnějšímu a informovanějšímu přístupu k používání kondomů, což má přímý dopad na ochranu před neplánovaným otěhotněním i pohlavně přenosnými nemocemi.

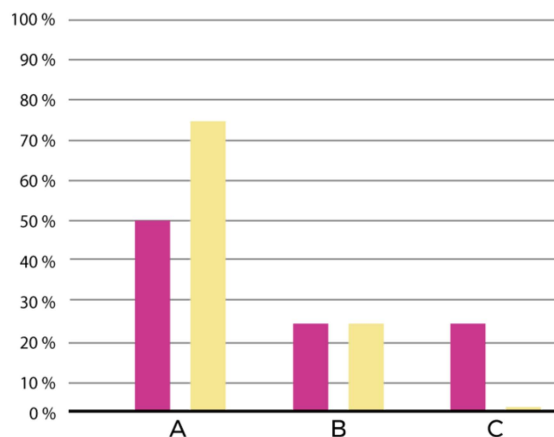
Celkový posun v této otázce je velmi pozitivní a ukazuje na značné rozšíření a zpřesnění znalostí o správném používání kondomů.

Otázka č. 16: Erektce je?

Možnosti odpovědí:

- a) Ztopoření penisu. **(správná odpověď)**
- b) Stav, kdy dochází k uvolnění svalů a zmenšení velikosti penisu.
- c) Porucha, při které nelze dosáhnout pevnosti penisu potřebné pro pohlavní styk.

PŘED EDUKACÍ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Počet osob, které správně identifikovaly erekci jako ztopoření penisu, se po edukaci zvýšil (z 50 % na 75 %).

Nicméně i po edukaci se v edukační skupině objevil u čtvrtiny (25 %) osob chybný popis erekce.

Edukace tedy přispěla ke zvýšení informovanosti, avšak pro některé osoby může být stále problematické chápat erekci jako přirozenou funkci těla. V tématu intimních partií je tedy velmi důležité již od začátku jakékoliv edukace používat správná názvosloví, ale také pojmenovávat a informovat o funkcích/reakcích intimních partií.

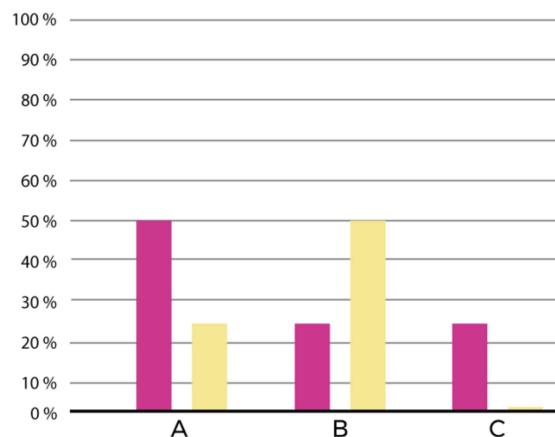
V této otázce došlo k mírnému zlepšení pochopení pojmu erekce.

Otázka č. 17: Vyberte, k čemu slouží vagína.

Možnosti odpovědí:

- a) K odtoku menstruační krve a močení.
- b) K odtoku menstruační krve. **(správná odpověď)**
- c) Pouze k vyprazdňování – močení.

PŘED EDUKACÍ
 PO EDUKACI

Zhodnocení posunu: Zatímco před edukací se (25 %) účastnictva domnívalo, že vagína slouží **pouze k močení**, po edukaci tuto chybnou odpověď nevolil nikdo.

Počet správných odpovědí se zvýšil (z 25 % na 75 %).

Větší posun nastal také ve snížení představy, že vagína slouží i k močení, což je velmi častý omyl. Počet osob, které si stále myslí, že vagína slouží k odtoku menstruační krve a močení, se snížil (z 50 % na 25 %).

Tato přetrvávající chyba, s kterou se v poradenství často setkáváme, ukazuje na dva velmi časté mýty v oblasti intimních partií – záměna názvosloví vulva a vagína a nejasné představy o funkcích jednotlivých orgánů. Edukace ve funkci pohlavních a reprodukčních orgánů je velmi důležitým tématem.

V této otázce došlo k výraznému zlepšení znalostí o funkci vagíny.

Otázka č. 18: Co používat pro intimní hygienu?

Možnosti odpovědí:

a) Běžné mýdlo nebo sprchový gel, který používáme na celé tělo.

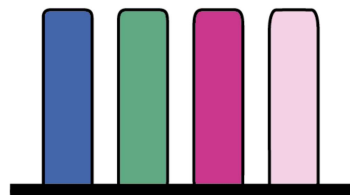
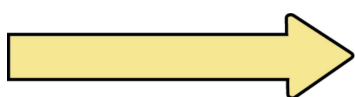
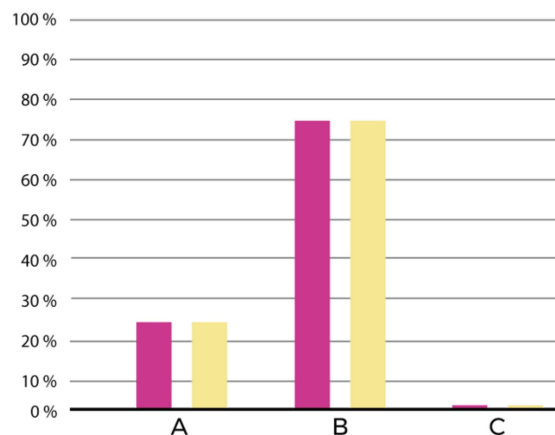
Odstraní všechny nečistoty.

b) Používat speciální přípravky určené pro intimní hygienu.

(správná odpověď)

c) Intimní partie není třeba mýt.

PŘED EDUKACÍ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Většina účastnictva (75 %) správně ví, že je vhodné používat speciální přípravky určené pro intimní hygienu.

Nicméně čtvrtina (25 %) si stále myslí, že je v pořádku používat běžné mýdlo nebo sprchový gel.

Tento výsledek naznačuje, že u některých osob může přetrvávat názor, že používání běžného mýdla na intimní hygienu je v pořádku.

Edukace v oblasti intimního zdraví a hygieny již od dětského věku může působit preventivně a předcházet zdravotním problémům v oblasti intimních partií.

V této otázce nedošlo k žádné změně ve vnímání správné intimní hygieny.

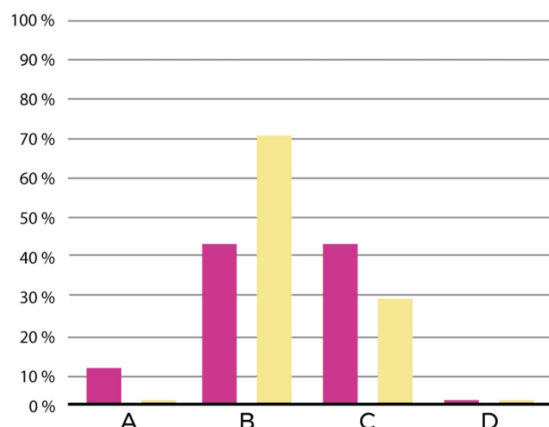
VYHODNOCENÍ KVÍZŮ – DRUHÝ BĚH

Otázka č. 1: Kdo může naplňovat svoji sexualitu?

Možnosti odpovědí:

- a) Jen lidé bez znevýhodnění
- b) Všichni lidé bez rozdílu (**správná odpověď**)
- c) Pouze lidé, kteří žijí v manželství nebo trvalém vztahu
- d) Nejsem si jistý*jistá

■ **PŘED EDUKACÍ** ■ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Před edukací uvedla správně necelá polovina účastnictva (43 %), že sexualitu mohou naplňovat všichni bez rozdílu. Stejný podíl (43 %) se domníval, že se sexualita týká pouze osob v manželství nebo trvalém vztahu, a dalších 14 % zastávalo názor, že sexualitu mohou naplňovat pouze lidé bez znevýhodnění.

Po edukaci se výrazně zvýšil podíl správných odpovědí (z 43 % na 71 %). Názor, že sexualitu mohou naplňovat jen lidé bez znevýhodnění, vymizel (pokles ze 14 % na 0 %). Stejně tak poklesl podíl osob (ze 43 % na 29 %), které si myslí, že naplňování sexuality patří výhradně do manželství nebo trvalého vztahu.

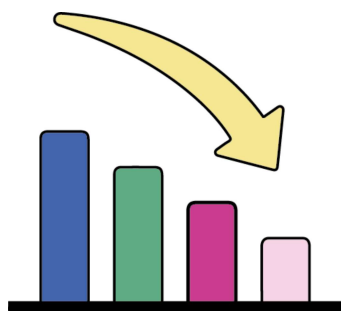
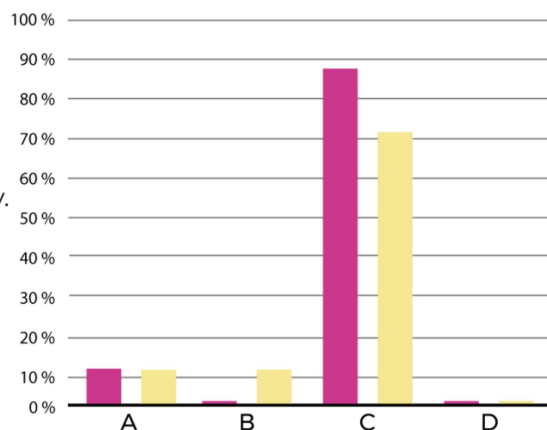
Celkově tedy **došlo k pozitivnímu posunu v porozumění** tomu, že sexualitu mohou naplňovat všichni lidé bez rozdílu.

Otázka č. 2: Můžeme o sexualitě mluvit?

Možnosti odpovědí:

- a) Rozhodně ne. Sexualita je téma, o kterém se nemluví!
- b) Ano! O sexualitě můžeme mluvit kdykoliv, kdekoliv a s kýmkoliv.
- c) Ano, o sexualitě můžeme mluvit. S někým, ke komu máme důvěru, a v soukromí. **(správná odpověď)**
- d) Nejsem si jistý*jistá

PŘED EDUKACÍ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Před edukací většina účastnictva (86 %) správně uvedla, že o sexualitě je vhodné mluvit s důvěryhodnou osobou a v soukromí. Část účastnictva (14 %) zastávala názor, že o sexualitě se nemluví vůbec.

Po edukaci zůstal podíl správných odpovědí vysoký (72 %), i když mírně poklesl. Objevila se odpověď, že o sexualitě lze mluvit kdykoliv, kdekoliv a s kýmkoliv (14 %), což sice ukazuje otevřenost, ale zároveň odráží složitost tématu hranic a společenských norem v sexualitě a vztazích.

Přetrvává i menšinová skupina (14 %), která sexualitu stále považuje za tabu.

Celkově v této otázce **nedošlo k významnému posunu** – názory zůstávají podobné. Pozitivní je, že většina účastnictva stále volí správný přístup, avšak přetrvávající tabuizace i nepochopení intimních hranic ukazují na potřebu dalšího posilování komunikace o sexualitě v bezpečném a důvěryhodném prostředí.

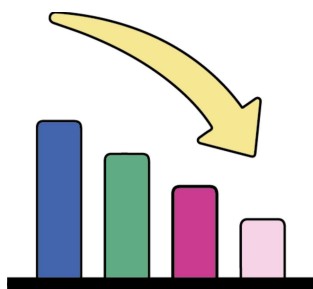
Otázka č. 3: Co Vás napadne, když se řekne sexualita? Co vše patří do tématu sexuality?

Odpovědi účastnictva PŘED:

- „Hezky se obléct, povídání, hlazení.“
- „Nic mě nenapadá.“
- „Láska.“
- „Mít hezký vstah s přítelem.“
- „Sex, vagína, orální sex, intimní partye, dotýkání na intimní partye.“
- „Vazní vztah, milování, líbání.“
- „Antikoncepce, pohlavní styk, vztahy, manželství.“

Odpovědi účastnictva PO:

- „Dotyky, mazlení.“
- „Anální sex, orální sex, soulož, mazlení.“
- „Nevím.“
- „Nevím.“
- „Kondomy, holka, penys, těhotenství, obmání po celém těle.“
- „Antikoncepce, rande, rodina, setkání.“
- „Milování, když si to dělám sama.“

Zhodnocení posunu: V chápání pojmu "sexualita" a toho, co do něj patří, došlo u druhé skupiny k rozmanitějším odpovědím než u první skupiny a pouze v jedné odpovědi se objevila nejistota s odpovědí.

Po edukaci se objevily jak pozitivní, tak i znepokojivé změny.

Na jedné straně se objevily konkrétnější a nové názvosloví, což ukazuje na rozšíření povědomí o dalších oblastech sexuality a vztahů.

Na druhou stranu, po edukaci se zdvojnásobil počet odpovědí "Nevím".

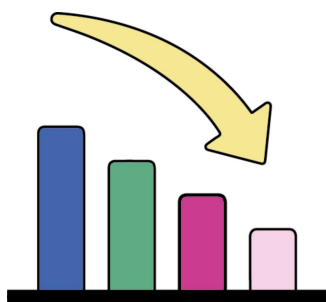
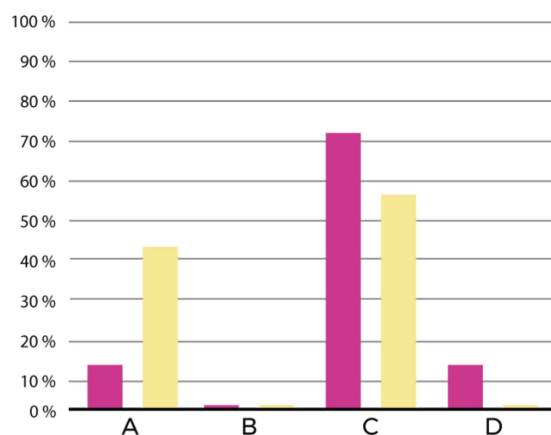
Celkově edukace vedla k rozšíření slovní zásoby u účastnictva a k začlenění širšího spektra témat v oblasti sexuality a vztahů. **Nicméně, nárůst nejistoty** (odpovědi "Nevím") nás přivedl k myšlence pro ověřování znalostí účastnictva pomocí individuálního rozhovoru.

Otázka č. 4: Pojňte emoci podle toho, jak se na člověku projevuje.

Možnosti odpovědí:

- a) Radost
- b) Vztek
- c) Strach (**správná odpověď**)
- d) Nejsem si jistý*jistá.

■ **PŘED EDUKACÍ** ■ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Před edukací většina účastnictva (72 %) správně identifikovala popsané projevy jako strach. Malá část odpověděla chybně radost (14 %) a další menšina vyjádřila nejistotu s odpovědí (14 %).

Po edukaci správných odpovědí mírně ubylo (pokles ze 72 % na 57 %). Výrazně narostl podíl osob, které si projevy spletly s radostí (z 14 % na 43 %). Odpověď „nejsem si jistý*jistá“ po edukaci nezazněla.

Celkově došlo k **zhoršení výsledků** – část účastnictva začala zaměňovat projevy strachu s emocí radosti.

V této otázce **došlo k mírnému zhoršení** v identifikaci emoce strachu na základě jeho projevu.

Otázka č. 5: Jak spolehlivě zjistíme, jak se druhý člověk cítí?

Možnosti odpovědí:

a) Můžeme se zeptat, zda nám druhý chce říct, jak se cítí.

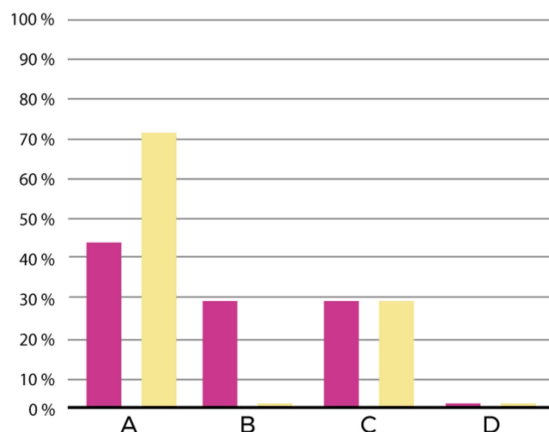
(správná odpověď)

b) Předpokládáme, že se cítí stejně jako my.

c) Budu ho dlouze pozorovat a poznám to.

d) Nejsem si jistý*jistá

 PŘED EDUKACÍ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Před edukací správně odpověděla necelá polovina účastnictva (43 %), že nejspolehlivější cestou k poznání pocitů druhého je zeptat se ho přímo. Část účastnictva se však spoléhala na předpoklad stejných pocitů (29 %) nebo pouhé pozorování (29 %).

Po edukaci podíl správných odpovědí výrazně narostl (z 43 % na 71 %). Mylná představa, že druhý cítí totéž co my, úplně vymizela.

Menší část účastnictva (29 %) se však nadále spoléhá na pozorování, které může vést k nesprávným interpretacím.

Celkově tedy došlo k **pozitivnímu posunu** – větší počet účastnictva rozumí důležitosti přímé komunikace.

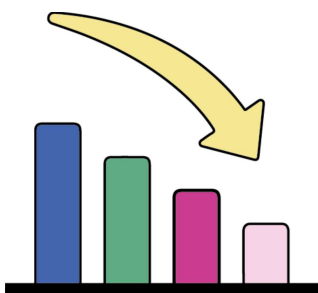
Otázka č. 6: Jak byste popsal*popsala zamilovanost? Co při ní člověk cítí? Kdy přichází? Jak se projevuje?

Odpovědi účastnictva PŘED:

- "Cítím se hezky, bezpečně, přišla později. Chci s ním být, myslím na něho."
- "Cítím se hezky, šťastně."
- "Tak jsem se cítila lépe."
- "Že si dáme pusy, a jsme rádi spolu."
- "Cítím k někomu vzrušenost při obětí nebo hezky vyraz."
- "Zamiloval jsem se k druhého že na první pohled je krásná."
- "Když jsem zamilovaná, žárlím. Cítím se hezky chybí vám."

Odpovědi účastnictva PO:

- „Cítím se krásně šťastná být s přítelem."
- „Zamiloval jsem se a je to krásný pocit se zamilovat."
- „Radost, buší srdce."
- „Emoce, laská."
- „Cítí zimnici, je nervózní, žárlí."
- „Příjemně."
- Jedna osoba neodpověděla.

Zhodnocení posunu: Před edukací byly odpovědi poměrně rozmanité a pokrývaly jak emoční („hezky, bezpečně, šťastně, „žárlím, chybí vám“), tak i behaviorální („chci s ním být, myslím na něho,“ „dáme si pusy, jsme rádi spolu“) a fyziologické („vzrušenost při obětí“).

Po edukaci se některé odpovědi staly obecnější („Příjemně," „Emoce, láska," „Radost, buší srdce"), celkově se snížil počet detailních popisů chování nebo komplexních pocitů.

Jedna osoba po edukaci neodpověděla, což naznačuje buď nejistotu, nebo nedostatečné zapojení.

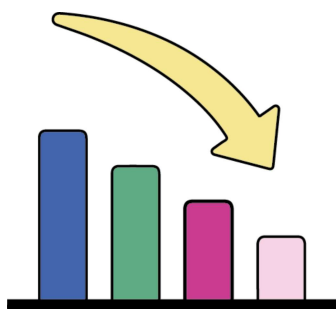
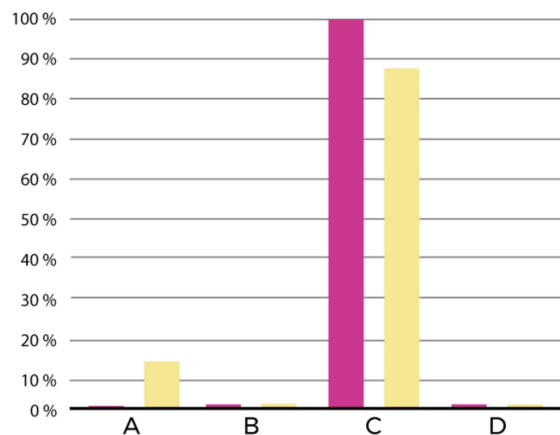
Celkově **spíše došlo k částečnému zjednodušení** odpovědí.

Otázka č. 7: Pokud si nejsme jistí, zda člověk chce, abychom se ho dotýkali, co bychom měli udělat?

Možnosti odpovědí:

- a) Není pro nás důležité, co druhý člověk chce. Důležité je, že my se ho dotýkat chceme.
- b) Zkoušíme se ho dotýkat dál, třeba ho přesvědčíme.
- c) Měli bychom se ho zeptat a ujistit se, zda se ho můžeme dotýkat a zda mu jsou naše doteky příjemné. **(správná odpověď)**
- d) Nejsem si jistý*jistá.

PŘED EDUKACÍ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Před edukací 100 % účastnictva správně uvedlo, že je třeba se zeptat a ujistit se, zda je dotek druhému příjemný.

Po edukaci zůstala naprostá většina (86 %) u správné odpovědi, nicméně u menšiny (14 %) se objevila odpověď, že na přání druhého nezáleží, pokud dotek chceme my sami.

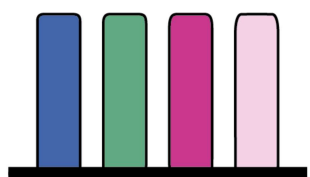
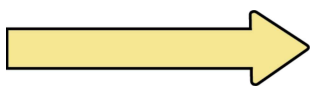
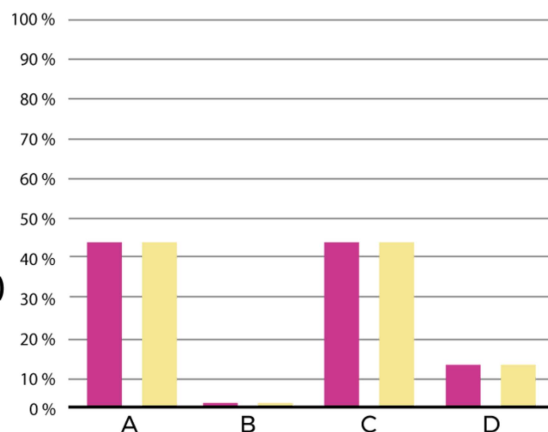
Celkově tedy došlo k **mírnému zhoršení** – i když většina skupiny má zdravý a respektující postoj, objevil se problematický názor, který odporuje tomu, co se v rámci edukační skupiny předávalo za informace.

Otázka č. 8: Souhlas a nesouhlas můžeme vyjádřit?

Možnosti odpovědí:

- a) Pouze slovy ANO nebo NE.
- b) Pouze naším chováním nebo výrazem v obličeji.
- c) Naše slova, reakce, výrazy v obličeji, postoje těla, chování a gesta mohou vyjadřovat souhlas či nesouhlas. **(správná odpověď)**
- d) Nejsem si jistý*jistá.

PŘED EDUKACÍ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Před edukací byla skupina rozdělená, 43 % správně chápalo, že souhlas i nesouhlas lze vyjádřit různými formami, a stejný podíl (43 %) se domníval, že je lze vyjádřit pouze verbálně. Menší část (14 %) vyjádřila nejistotu.

Po edukaci se rozložení odpovědí nezměnilo.

Celkově tedy došlo ke **stagnaci** – nedošlo k žádnému posunu.

Otázka č. 9: Objímáte se s přítelem*přítečkyní. Po pár minutách Vám začnou být doteky nepříjemné. Můžete příteli*přítečkyni říct, ať přestane, i když jste s objímáním souhlasili?

Odpovědi účastnictva PŘED:

- „Ano.“
- „Ne.“
- „Ne.“
- „Je mi to nepříjemné.“
- „Nepříjemné mi to je.“
- „Ano mohu říct že už nechci se objímat.“
- „Ano.“

Odpovědi účastnictva PO:

- „Promiň nemůžu.“
- „Mám to pokaždé jinak ano můžu.“
- „Ano.“
- „Ano.“
- „Ano.“
- „Ano.“
- „Ano.“

Zhodnocení posunu: Před edukací byla reakce skupiny nejednotná a problematická. Pouze 57 % účastnictva jednoznačně uvedlo „Ano“, což je správné pochopení práva na odmítnutí.

Zbýlý počet účastnictva (cca 29%) odpovědělo „Ne“ a cca 29 % pouze konstatovalo pocit „Je mi to nepříjemné“ nebo „Nepříjemné mi to je“ bez explicitního vyjádření, zda s tím mohou něco udělat.

Po edukaci se zvýšil počet správných odpovědí na 100 %. Celkově edukace velmi úspěšně posílila povědomí o právu na odvolání souhlasu a o tom, že se hranice mohou měnit.

Otázka č. 10: Postava

V rámci označování míst došlo k úpravě materiálu na základě informací z předchozího dotazníku. Při úpravě byla křížkem označena všechna místa, která měla být označena samolepkami.

V úvodním kvízu byl výsledný počet 18 červených samolepek.

Což průměrně vycházelo na 2,58 červených samolepek na osobu (oproti první skupině 2,75 samolepek na osobu).

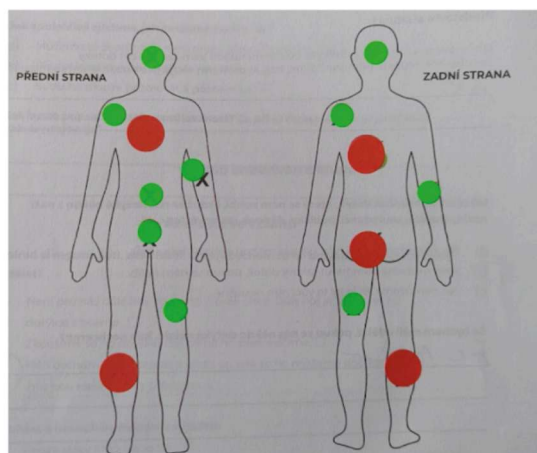
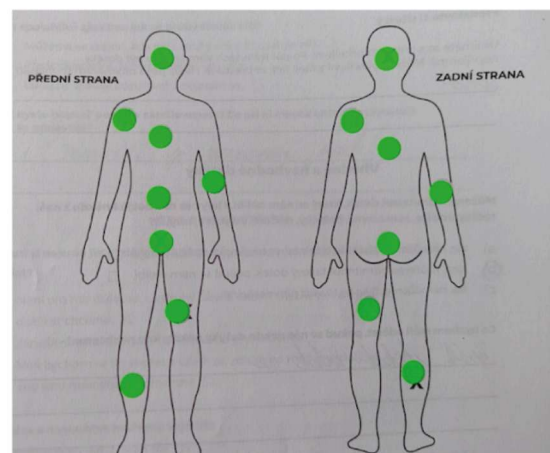
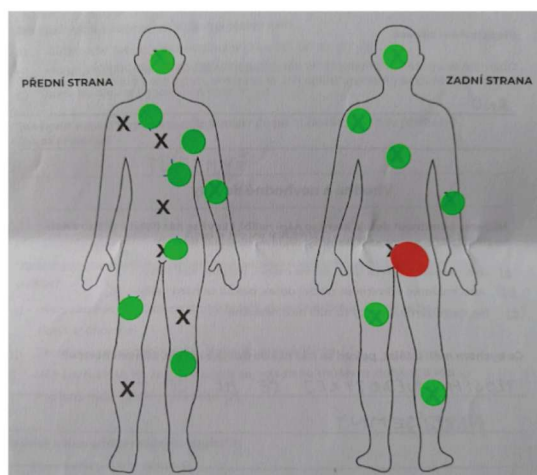
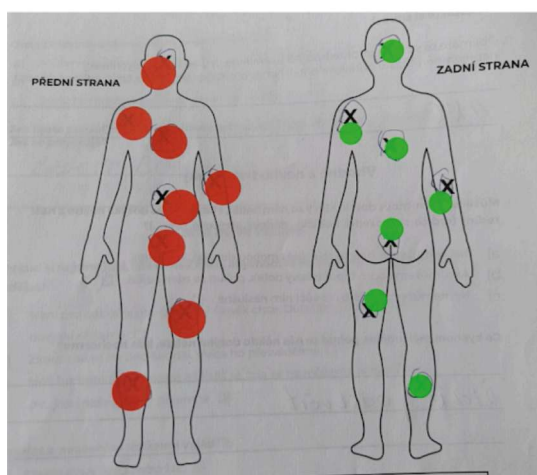
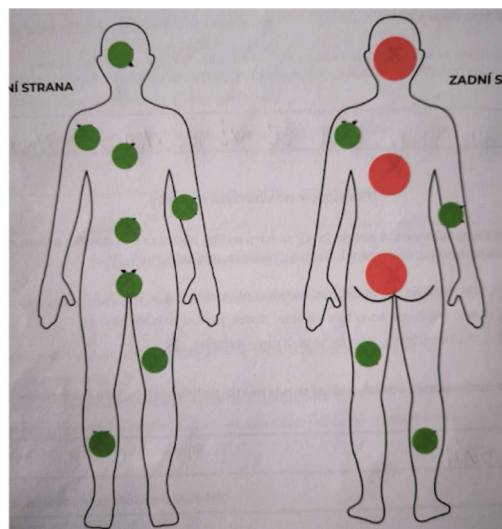
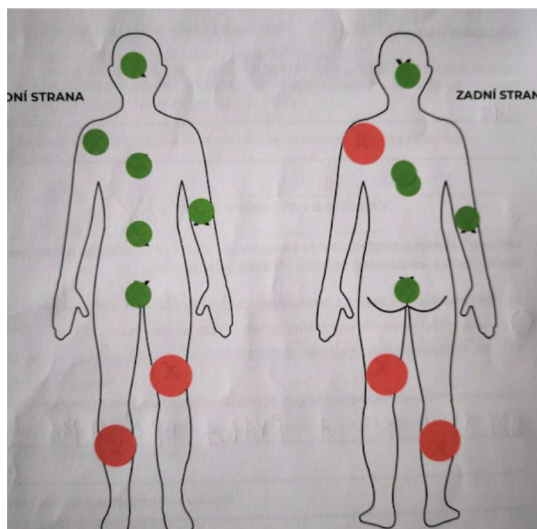
Po edukaci se počet červených samolepek zvýšil na 23 (3,29 samolepek na osobu).

Ačkoliv došlo ke zvýšení počtu červených samolepek, při rozhovorech bylo zjištěno, že posun byl pozitivní.

Účastnictvo označovalo červeně místa, o kterých mluvila jako o místech, která jsou pro ně intimní. Tedy lze se jich dotýkat, ale doteky na těchto místech nemají rádi.

Došlo tedy k posunu v chápání svého těla a sebepoznání v oblasti sexuality – mohu se zde dotýkat, ale nechci, protože mi to není příjemné...

Příklady umístění samolepek

Otázka č. 11: Můžeme odmítnout dotek, který se nám nelíbí, i když se nás dotýká někdo z naší rodiny?

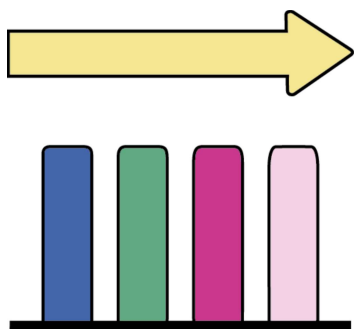
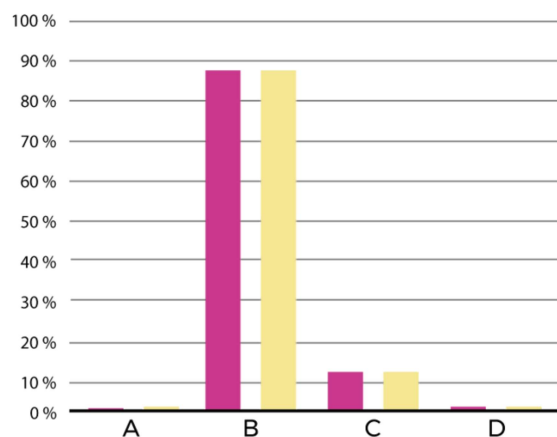
Možnosti odpovědí:

- a) Ne, nemůžeme. Naši blízcí se nás mohou dotýkat, kde chtějí.
- b) Ano, můžeme odmítnout takový dotek, pokud se nám nelíbí.

(správná odpověď)

- c) Ne, nemůžeme. Bylo by to vůči nim neslušné.
- d) Nejsem si jistý*jistá.

PŘED EDUKACÍ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Před edukací naprostá většina účastnictva (86 %) správně uvedla, že i dotek od rodinného příslušníka lze odmítnout, pokud je nepříjemný. Malá část (14 %) se však domnívala, že odmítnutí by bylo neslušné.

Po edukaci zůstaly výsledky totožné.

Celkově tedy došlo ke **stagnaci**. Přestože většina účastnictva správně chápe právo odmítnout dotek od kohokoliv, u menší části nadále přetrvává pocit povinnosti přijímat doteky od blízkých.

Otázka č. 12: Co bychom měli udělat, pokud se nás někdo dotýká někde, kde nechceme?

Odpovědi účastnictva PŘED:

- „Utéct, nešahej na mě.“
- „Odejít, řeknu to tátovi.“
- „Ne.“
- „Říct ne.“
- „Nesahej na mně mně se to nelíbí, řeknu to policii.“
- „Nevím.“
- „Odtáhnu se a řvala bych o pomoc.“

Odpovědi účastnictva PO:

- „Slušně mu to říct.“
- „Hele promiň já to nechci abys ses mě dotykal.“
- „Říct ne, odstrčit.“
- „Říct.“
- „Říct mu to.“
- „Řvát, utíkat, říkat ne.“
- „Prosím nedotýkej se mě, je to nepříjemný.“

Zhodnocení posunu: Před edukací byly odpovědi smíšené. Část účastnictva projevovala aktivní odpor („Utéct, nešahej na mě," „Odtáhnu se a řvala bych o pomoc," „Říct ne," „Nesahej na mně, mně se to nelíbí, řeknu to policii"). Objevily se i strategie odvolání na autoritu („řeknu to tátovi"). Jedna osoba

odpověděla pouze „Ne“ (bez kontextu, zda se jedná o reakci nebo neschopnost jednat) a další uvedla „Nevím“, což může signalizovat nedostatečné informace v tomto tématu.

Po edukaci se odpovědi staly mnohem konzistentnější a zaměřené na přímou komunikaci a aktivní odmítnutí. Téměř všechny osoby uvedly variantu „Říct“ nebo „Říct mu to“, často s konkrétními frázemi.

Velmi pozitivní je úplné vymizení odpovědi „Nevím“ a nejednoznačného „Ne“.

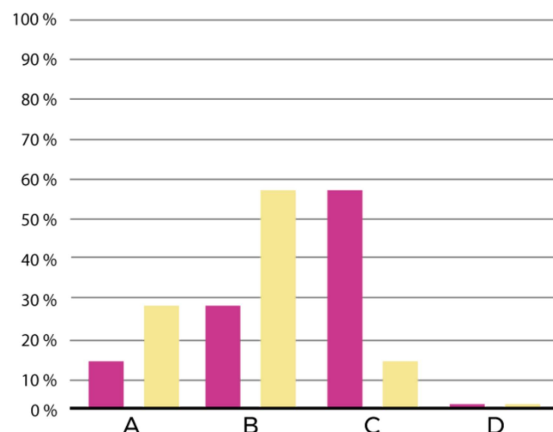
Edukace velmi úspěšně posílila u účastnictva schopnost asertivně a okamžitě reagovat na nežádoucí dotek prostřednictvím přímé komunikace a aktivního odmítnutí. Tento posun je zásadní pro posílení osobních hranic a bezpečí.

Otázka č. 13: Který z vybraných druhů antikoncepce chrání jak před otěhotněním, tak i před pohlavně přenosnými nemocemi?

Možnosti odpovědí:

- a) Tělísko
- b) Kondom (**správná odpověď**)
- c) Antikoncepční pilulky
- d) Nejsem si jistý*jistá.

■ **PŘED EDUKACÍ** ■ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Před edukací více než polovina účastnictva (57 %) chybně uvedla antikoncepční pilulky, čtvrtina (29 %) správně zvolila kondom a menší část (14 %) označila tělísko.

Po edukaci se výsledky výrazně zlepšily – správně odpovědělo 57 % účastnictva, což je výrazný nárůst z původních 29 %.

Podíl chybných odpovědí se snížil. Antikoncepční pilulky jako odpověď klesly na 14 % a tělísko na 29 %.

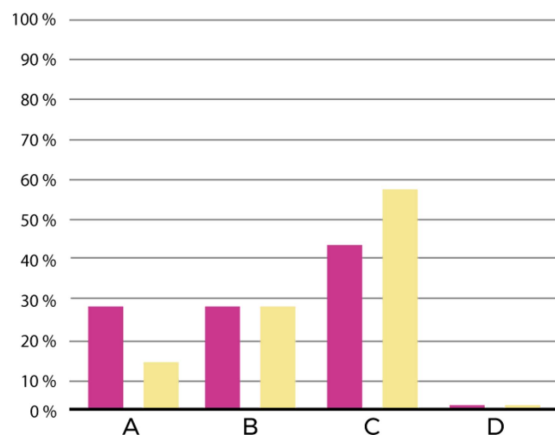
Celkově tedy došlo k pozitivnímu posunu, i když výsledky ukazují, že téma stále není zcela zvládnuté a část účastnictva má přetrvávající nejasnosti.

Otázka č. 14: Na antikoncepci by měl*měla vždy myslet?

Možnosti odpovědí:

- a) Žena
- b) Muž
- c) Žena i muž (**správná odpověď**)
- d) Nejsem si jistý*jistá.

■ **PŘED EDUKACÍ** ■ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Před edukací necelá polovina účastnictva (42 %) správně uvedla, že odpovědnost za antikoncepci je sdílená mezi osobami, které spolu chtějí mít sex. Zbývající část byla rovnoměrně rozdělena mezi názor, že antikoncepci má řešit pouze žena (29 %) nebo pouze muž (29 %).

Po edukaci se podíl správných odpovědí mírně zvýšil (z 42 % na 57 %). Názor, že je to jen na ženě, poklesl (z 29 % na 14 %), zatímco názor, že je to jen na muži, přetrvával beze změny (29 %).

Celkově tedy došlo k **pozitivnímu, ale jen mírnému posunu** – větší část účastnictva si nyní uvědomuje, že antikoncepce je společnou odpovědností osob, které spolu chtějí mít sex.

Otázka č. 15: Co je nutné zkontrolovat před použitím kondomu?**Odpovědi účastnictva PŘED:**

- Jedna osoba neodpověděla.
- „Ne.“
- „Nevím.“
- „Nevím.“
- „Jestli je penys čistý a natažený.“
- „Jestli kondom není roztržení.“
- „Jestli ten kondom není dřavej.“

Odpovědi účastnictva PO:

- „Podívat se na datum.“
- „Nejdřív se podívat se na krabičku datum a jestli není poškozený.“
- „Nevím.“
- „Aby nepraskl.“
- „Jestli není prasklí.“
- „Jestli je v pořádku.“
- Pozn. jedna osoba neodpověděla.

Zhodnocení posunu: Před edukací bylo povědomí o kontrole kondomu velmi nízké. Pouze 29 % účastnictva správně zmínilo alespoň jeden způsob kontroly.

Po edukaci se situace zlepšila. Objevily se konkrétnější a různorodější odpovědi, avšak stále s jednou chybějící

odpovědí. Nicméně u 14 % účastnictva stále přetrvávala neznalost jakékoliv formy kontroly kondomu.

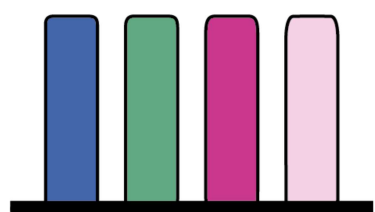
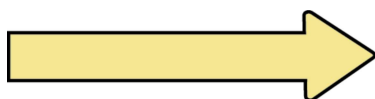
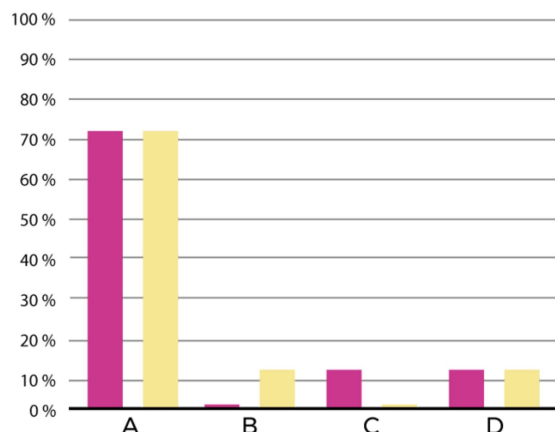
Edukace přinesla zlepšení v povědomí o kontrole kondomu, zejména co se týče data spotřeby a fyzického poškození.

Otázka č. 16: Erektce je?

Možnosti odpovědí:

- a) Ztopoření penisu. **(správná odpověď)**
- b) Stav, kdy dochází k uvolnění svalů a zmenšení velikosti penisu.
- c) Porucha, při které nelze dosáhnout pevnosti penisu potřebné pro pohlavní styk.
- d) Nejsem si jistý*jistá.

PŘED EDUKACÍ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Před edukací správně odpověděla většina účastnictva (72 %). Menší část (14 %) považovala erekci za poruchu a stejný podíl vyjádřil nejistotu.

Po edukaci se podíl správných odpovědí nezměnil (72 %). Nicméně došlo k posunu v chybných volbách – místo omylu „porucha“ (14 %) se objevila odpověď „uvolnění svalů a zmenšení velikosti“ (14 %).

Podíl nejistých zůstal stejný (14 %).

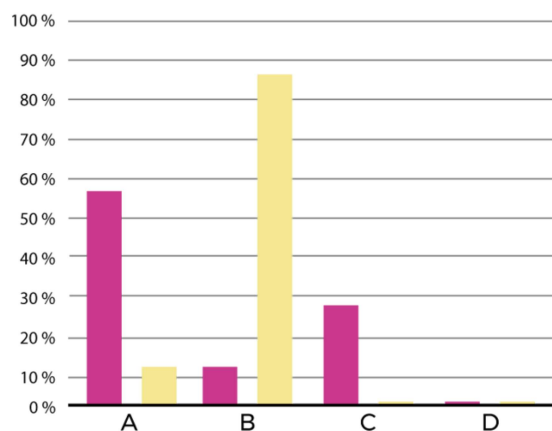
Celkově tedy došlo ke **stagnaci** – většina účastnictva rozumí správnému významu erekce, ale menšina stále tápe a zaměňuje pojem za nesprávné popisy či vyjadřuje nejistotu.

Otázka č. 17: Vyberte, k čemu slouží vagína.

Možnosti odpovědí:

- a) K odtoku menstruační krve a močení.
- b) K odtoku menstruační krve. **(správná odpověď)**
- c) Pouze k vyprazdňování – močení.
- d) Nejsem si jistý*jistá.

PŘED EDUKACÍ
 PO EDUKACI

Zhodnocení posunu: Před edukací správně odpověděla menšina účastnictva (14 %). Největší část (57 %) se domnívala, že vagína slouží zároveň k odtoku menstruační krve i k močení, a 29 % účastnictva ji chápalo jako orgán pro močení.

Po edukaci došlo ke zlepšení – správně odpovědělo 87 % účastnictva, 14 % účastnictva i po edukaci zvolilo, že vagína slouží jak k menstruačnímu krvácení, tak k močení. Chybná představa o čistě močové funkci zcela vymizela.

Celkově tedy došlo k **výraznému pozitivnímu posunu**.

Otázka č. 18: Co používat pro intimní hygienu?

Možnosti odpovědí:

a) Běžné mýdlo nebo sprchový gel, který používáme na celé tělo.

Odstraní všechny nečistoty.

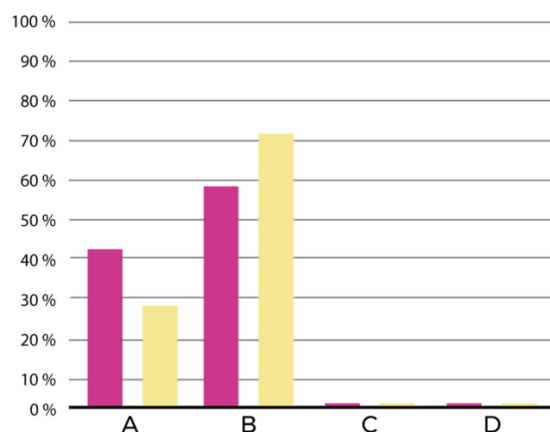
b) Používat speciální přípravky určené pro intimní hygienu.

(správná odpověď)

c) Intimní partie není třeba mýt.

d) Nejsem si jistý*jistá.

 PŘED EDUKACÍ **PO EDUKACI**

Zhodnocení posunu: Před edukací většina účastnictva (57 %) správně uvedla, že pro intimní hygienu je vhodné používat speciální přípravky. Část osob (43 %) se však domnívala, že stačí běžné mýdlo nebo sprchový gel.

Po edukaci se podíl správných odpovědí zvýšil na 71 %.

Celkově tedy došlo k **pozitivnímu posunu**, i když menší část účastnictva nadále přetrvává v mylném přesvědčení ohledně vhodnosti používání běžného mýdla na intimní hygienu.

INDIVIDUÁLNÍ ROZHOVORY – DRUHÝ BĚH

V této části si můžete přečíst závěry z individuálních rozhovorů, které proběhly s účastnictvem druhého běhu po porovnání a vyhodnocení úvodních a závěrečných kvízů. Individuální rozhovory probíhaly se sedmi účastníky a účastnicemi. Odpovědi uvádíme v anonymizované podobě pod čísly 1–7.

Lektorky sestavily otázky pro tyto okruhy:

1. Porozumění tématu emocí
2. Porozumění tématu (ne)souhlas, hranice, (ne)vhodné doteky
3. Porozumění tématu antikoncepce
4. Porozumění tématu intimní místa
5. Využití informací v praxi

Při individuálních rozhovorech byly využity různé vizuální a reálné pomůcky. Rozhovor byl lektorkami vždy přizpůsoben konkrétnímu účastníkovi s ohledem na jeho komunikační schopnosti.

1. Ověření porozumění tématu emoce:

Způsob ověření:

- Vybrat si kartičku emoce, pojmenovat a popsat emoci.
- Uvést příklad verbálního a neverbálního projevu emoce.
- Uvést příklad, kdy můžeme emoci cítit.
- Formulovat otázku, jakou je možné se zeptat na pocity druhé osoby.

Odpovědi:

1: Pojmenovat a popsat emoci zvládla, dokázala určit neverbální projevy emoce, stejně tak dokázala uvést příklady verbálního projevu, příklady, kdy může být člověk naštvaný, dokáže se zeptat na emoci.

2: Nedokázala pojmenovat emoci na obrázku, dokáže opsat slovo pro danou emoci, je však problematické popsat verbální či neverbální projevy, dokáže rozlišit, zda projev k dané emoci patří, pokud dostane na výběr z možností, nedokázala vymyslet situaci s danou emocí ani formulovat otázku.

3: Popsala a pojmenovala emoci – vztek, podle postoje, výrazu – ignorace, nervozita, umí popsat situaci (spouštěč), otázku na emoci umí položit.

4: Popsala kartu emocí – pojmenovala emoci, dokáže popsat verbální a neverbální projev, dokáže vymyslet situaci (spouštěč), nedokáže se na emoci zeptat – nejspíše neví, jak položit otázku („Co je otázky?“).

5: Umí poznat emoci a pojmenovat ji, pozná to na obličeji i postoji, umí reagovat – nechala by člověka vychladnout a pak by se zeptala, co se mu stalo. Umí vymyslet situace (spouštěče).

6: Nedokázal rozeznat emoci – nezná slovo znechucení, smutek poznal a dokázal pojmenovat. Poznal emoci díky obličeji, ale nedokázal říct konkrétně, dle čeho smutek poznat. Neodkázal vymyslet situaci. Je to pro něj těžké. Nedokázal formulovat otázku.

7: Dokázal popsat, jak se cítí, popsal správně název emoce, dokázal popsat, jak se emoce projevuje, popsal postoj, dokáže formulovat otázku pro zeptání se na emoci, zvládl popsat situaci.

Výsledek:

Pojmenování a popsání emoce: 6 osob dokázalo správně pojmenovat emoci, která byla zobrazena na kartě. 1 osoba nedokázala emoci na obrázku pojmenovat, 1 osoba pojmenovala emoci správně po změně karty za jinou (znechucení vyměněno za smutek).

Uvedení příkladu verbálního a neverbálního projevu emoce: 5 osob dokázalo popsat, jak se emoce na vybrané kartě projevuje (jak ji poznají na verbálních i neverbálních projevech), 1 osoba dokázala určit, zda dané projevy do vybrané emoce patří nebo ne, pokud jsme uvedli příklady, 1 osoba nedokázala projevy určit vůbec.

Uvedení příkladu, kdy můžeme emoci cítit: 5 osob dokázalo vymyslet situaci či situace, kdy tuto emoci cítí, nebo proč emoci prožívá postava na vybrané kartě (vymyslet příběh), 2 osoby nepopsaly, kdy emoci na vybrané kartě cítí ani vymyslet příběh.

Formulace otázky na zjištění emoce druhé osoby: 4 osoby dokázaly formulovat otázku, jak se mohou zeptat na emoci druhé osoby, 3 osoby otázku nedokázaly formulovat.

2. Ověření porozumění tématu (ne)souhlas, hranice, (ne)vhodné doteky:

Způsob ověření:

- Zvolení si jedné karty situace s (ne)vhodnými doteky.
- Osoba měla popsat, co na obrázku vidí, jaké emoce zobrazené osoby mají, zda je zde souhlas, nesouhlas s doteky.
- Vyhodnocení vážnosti situace pomocí vlajkového systému.

Odpovědi:

1: Dokázala popsat emoce na kartě, dokázala popsat násilné chování, dokázala určit, že na kartě je nesouhlas ženy, určila jak nesouhlas poznala.

Dokázala vyjádřit, jak by v situaci reagovala, určit, že se souhlas a nesouhlas dá vyjádřit a poznat i beze slov, dokázala určit, že můžeme odmítnout i manžela/partnera.

2: Nedokázala pojmenovat, co vidí na obrázku, popsala na obrázku věci, které na obrázku vůbec nebyly (domýšlení situace, která by byla vhodná), nedokázala určit, že je chování nevhodné, dokázala určit, že na obrázku není soukromí, dokázala určit, kde by doteky na obrázku mohly probíhat.

Účastnice si není v tomto tématu souhlasu a nesouhlasu či prevence sexualizovaného násilí jistá, stále přetrvává názor na doteky od všech a že není možné vyjádřit nesouhlas.

3: Dokáže popsat kartu, pozná nesouhlas, ví, že se souhlas i nesouhlas dá vyjádřit verbálně i neverbálně, nejistota = nesouhlas, ví jak reagovat, co se dá dělat v dané situaci, dokáže zvolit, zda je situace vhodná/nevhodná.

4: Popsala situaci, poznala, že se to ženě nelíbí, ale i tak myslí, že žena souhlasí, ví, že může vyjádřit nesouhlas, slovem i neverbálně – obličej, na konci uvedla, že žena nesouhlasí na základě předešlých otázek, ví, že situace je nevhodná.

5: Popsala situaci – vyhodnotila ji jako nevhodnou až nebezpečnou, umí předvídat, co muž v té situaci zamýšlí, ví, že se souhlas i nesouhlas dá vyjádřit verbálně i neverbálně, pozná nejistotu – ví, že to je spíše nesouhlas. Správně vyhodnotila situaci – není příjemná, ale ještě se nic nestalo.

6: Má velmi malou slovní zásobu, dokázal popsat situaci jen pár slovy. Ví, že může projevit nesouhlas. Ví, že může použít slovo ne.

7: Zvládl popsat situaci na obrázku, dokázal vyhodnotit, že „nevím” je nesouhlas, ví, jak vyjádřit nesouhlas verbálně, dokázal pojmenovat neverbální vyjádření nesouhlasu, které jsou z obrázku patrné.

Výsledek:

Popsání situace na obrázku: 5 osob dokázalo správně popsat situaci, která byla zobrazena na kartě.

1 osoba popsala situaci pouze pár slovy, nepopsala však situaci tak, aby bylo zřejmé, zda je pro ni nevhodné chování vyobrazené na kartě patrné.

1 osoba nepopsala situaci jako nevhodnou, ačkoliv na kartě byla nevhodná situace explicitně vyobrazena. Situaci popisovala jako vhodné chování a popisovala věci, které na ilustraci zobrazeny nebyly.

Popsat emoce osob, které byly na obrázku zobrazeny: 5 osob dokázalo popsat emoce osoby, která byla na kartě vyobrazena v roli vyjadřující nesouhlas. Dokázaly popsat, jak to na osobě z ilustrace poznaly.

2 osoby nedokázaly pojmenovat žádnou emoci.

Vyhodnocení (ne)souhlasu s doteky: 5 osob určilo, že se (ne)souhlas dá vyjádřit verbálně i neverbálně. 2 osoby tuto informaci nebyly schopny určit.

4 osoby dokázaly bezchybně vyhodnotit, jaká osoba na obrázku je zobrazena v roli vyjadřující nesouhlas. Pokud byla na kartě vyobrazena osoba vyjadřující váhání, dokázaly vyhodnotit, že se jedná o nejistotu a že nejistota a „nevím“ má druhá osoba vyhodnotit jako nesouhlas.

1 osoba správně popsala, že jedné z osob se nevhodné doteky nelíbí. I přes to vyjádřila, že s vyobrazenou aktivitou na ilustraci souhlasí.

1 osoba určila, že je zde souhlas všech vyobrazených osob, ačkoliv se jednalo o situaci vyobrazující sexualizované násilí.

1 osoba nebyla schopna jakkoliv situaci na ilustraci vyhodnotit.

Vyhodnocení závažnosti situace: Lektorka v závěru zrekapitulovala příběh zobrazený na kartě. Dle toho 4 osoby dokázaly správně vyhodnotit závažnost situace (v pořádku, problematická, velmi závažná, protizákonná).

1 osoba změnila v průběhu názor, ačkoliv v předchozí otázce vyhodnotila, že osoba na ilustraci souhlasí s vyobrazenou činností i přes viditelný projev neverbálního nesouhlasu. V závěru vyhodnotila situaci jako nevhodnou.

1 osoba nebyla schopna jakkoliv vyhodnotit situaci na kartě.

1 osoba vyhodnotila situaci jako vhodnou, ačkoliv se jednalo o kartu zobrazující sexualizované násilí s viditelným vyobrazením neverbálního nesouhlasu jedné z osob.

3. Ověření porozumění tématu antikoncepce:

Způsob ověření:

- Pojmenování 4 druhů antikoncepce, které byly zobrazeny na obrázku. Jednalo se o antikoncepční pilulky, kondom, tělísko, injekční antikoncepce.
- V případě, že osoba neurčila přímo název, mohla určit použití či předat jiné informace, kterými jsme ověřili, že ví, o jakou formu antikoncepce se jedná.
- Z těchto 4 druhů antikoncepce určit, která chrání před pohlavně přenosnými onemocněními (PPO).
- V druhé části dostali do rukou kondom v obalu a měli určit, co vše je vhodné zkontrolovat před použitím, následně měli určit, zda je kondom možné použít.

Odpovědi:

1: Dokázala určit 4/4 antikoncepčních pomůcek, antikoncepce před PPO určena, dokázala zkontrolovat obal kondomu, zkontrolovat, zda je datum před nebo po datu expirace.

2: Znala pouze antikoncepční pilulky, u ostatních se účastnice vyjádřila, že do antikoncepce nepatří. Ví, na co antikoncepce je.

účastnice nevěděla, na co kondom je, před čím chrání. Účastnice nedokázala zkontrolovat obal kondomu.

3: Poznala 4/4 pomůcek, zná význam antikoncepce, jak se používá, určila ochranu před PPO, jak se k ní dostat, injekční pojmenovala s dopomocí, ví, co kontrolovat u kondomu, že je datum expirace v pořádku.

4: Poznala 4/4, kondom = „guma“, ví, že antikoncepce chrání před nemocí – myslí, že konkrétně tělísko, ví, že kondom chrání před těhotenstvím. umí zkontrolovat stav obalu, ale neví, co je datum expirace a že se kontroluje.

5: Poznala 4/4, ví, že před otěhotněním i PPO chrání kondom, zná datum expirace a ví, jak zkontrolovat obal, umí rozpoznat, zda ho lze použít.

6: Poznal 2/4 – injekce a prášky, ale neví, na co jsou. Téma antikoncepce obecně neznal. Kondom neznal.

7: Poznal 3/4, věděl k čemu antikoncepce slouží. Věděl, že kondom chrání před PPO.

Věděl, jak se tělísko používá, že ho zavádí gynekolog, nevzpomněl si na název.

Ví, že se má zkontrolovat datum expirace na kondomu. Věděl, kde datum najde a vyhodnotil, zda lze kondom použít. Vyhodnotil, že je kondom natržený a nelze ho použít.

Výsledek:

Určení názvu a/nebo předání informací o druhu antikoncepci na obrázku: 5 osob dokázalo určit, o jaké formy antikoncepce na obrázku se jedná, přičemž 4 osoby určily 4/4 názvů a 1 osoba 3/4 názvů s tím, že formu antikoncepce, jejíž název neznala, popsala slovně.

1 osoba dokázala určit pouze antikoncepční pilulky, u dalších obrázků určila, že se o antikoncepci vůbec nejedná.

1 osoba dokázala určit prášky a injekci, celkově však téma neměla osoba spojené s formami antikoncepce, ale s léky.

Určení druhu antikoncepce, která chrání před PPO: 4 osoby dokázaly správně určit typ ochrany.

1 osoba jako ochranu před PPO určila tělísko.

2 osoby nedokázaly zvolit odpověď.

Kontrola kondomu:

4 osoby dokázaly určit, že musí zkontrolovat obal, zda není protržený, poškozený či propíchnutý. Při doptávání se, k čemu je zmáčknutí obalu kondomu, dokázaly určit, že se tím kontroluje právě to, zda je obal v pořádku.

V závěru rozhovorů, kdy se obal mírně poškodil v rámci používání při rozhovorech, dokázaly 2/2 osob upozornit na to, že je obal poškozený a kondom nelze použít.

Dokázaly najít datum expirace na kondomu a správně určit, zda je kondom před nebo po expiraci.

1 osoba dokázala určit, že se má před použitím zkontrolovat obal kondomu. Nevěděla, co je to expirace a kde ji najít, proč se kontroluje.

2 osoby nedokázaly jakkoliv určit, jakým způsobem či co na obalu kondomu zkontrolovat.

4. Ověření porozumění tématu intimní místa:

Způsob věření:

- Na obrázku vulvy určit, zda vagína je stejné označení pro vulvu či nikoliv.
- Určit, jaký otvor na obrázku vulvy slouží k odtoku menstruační krve, jaký k močení, nebo zda se jedná o stejný otvor.

Odpovědi:

1: Účastnice označila že vulva = vagína, na obrázku dokázala označit, k čemu slouží vagína, a kde je ústí močové trubice.

2: Účastnice označila že vulva = vagína, pro močení označila anální otvor. K odchodu menstruační krve určila vagínu.

3: Ví, že vulva není vagína, ví, který otvor pro co slouží.

4: Ví, že vulva není vagína. ví, který otvor k čemu slouží.

5: Označila, že vulva = vagína, ví, který otvor k čemu slouží.

6: Poznal, že jde o ženský orgán, nedokázal odpovědět v rámci názvosloví. Poznal 2 otvory – poševní, ústí močové trubice. Neznal funkce otvorů.

7: Poznal, že se jedná o ženský orgán. Pojmenoval že vulva = vagína.

Určil, že vagína slouží k močení. Opravil se, že slouží k menstruaci a správně určil, že slouží k souloži. Určil, kde se nachází ústí močové trubice, poprvé však označil klitoris.

Výsledek:

Určení, zda vulva je/není synonymum pro slovo vagína: 4 osoby určily, že vulva je synonymem pro slovo vulva.

1 osoba dokázala určit, že se jedná o pohlavní orgán ženy, nedokázala však odpovědět v otázce názvosloví.

2 osoby správně určily, že vulva není synonymum ke slovu vagína.

Určení části pohlavního orgánu: 4 osoby zcela bez chyby určily, jaký otvor slouží k močení, a jaký k odtoku menstruační krve.

1 osoba k odtoku menstruační krve správně určila vagínu. K močení označila anální otvor.

1 osoba dokázala správně určit vaginální otvor a ústí močové trubice, nedokázala však určit jejich funkce.

1 osoba označila, že k močení slouží vagína, následně se opravila na odtok menstruační krve a správně dodala i soulož.

K močení určila ústí močové trubice, ale na obrázku ukázala klitoris. Následně se dokázala opravit.

5. Ověření informací v praxi:

Způsob ověření:

- Zeptat se, jaké informace využili v praxi (ve vztazích, péči o své tělo, zda používají správné názvosloví, více o sexualitě mluví v partnerském vztahu, umí říct „ne?“).

Odpovědi:

1: Sama si prohlíží šanon, aby si opakovala témata a měla informace.

2: S přítelem – pomáhá vyplňovat.

V rámci tématu nedělají nic jinak. Ale nepřijde jí, že to bylo zbytečné, ví více věcí navíc nebo jinak, než si myslela že jsou.

3: Odvaha mluvit, ptát se na otázky, používá informace, které se tu dozvěděla – doteky ve vztahu. Má nyní partnera, se kterým je spokojená, mluví s ním i o tématech ze setkání.

4: Informace ze setkání nepoužívá. Byla tu ráda. Vrací se k šanonu s pracovníkem.

5: Super se jí tu pracovalo, jen ji nebavilo lepení. K šanonu se nevrací. Víc se jí líbilo povídání než pracovní listy.

6: Plánuje se k informacím ze šanonu vracet a dál se vzdělávat individuální formou.

ZÁVĚR A DOPORUČENÍ

Otázky, které byly použity při tvorbě kvízů, byly zaměřeny na oblasti, se kterými se v rámci našeho odborného sociálního poradenství setkáváme jako s oblastmi, kde naše klientela potřebuje podporu, nemá v nich dostatek informací, má informace zkreslené, opřené o mýty, nebo se na nás v těchto oblastech často obrací.

Tato příloha Vám může být průvodcem, jak nastavit otázky pro ověřování posunů účasti Vašich edukačních skupin a jak správně zvolit ověřování těchto posunů – kvíz, vizuální pomůcky, použití otevřených a/nebo uzavřených otázek, individuálních rozhovorů či jiných technik.

Stejně tak Vám může pomoci s vytvářením obsahu edukačních skupin. Při čtení vyhodnocení jednotlivých okruhů můžete zjistit, na jaké informace je vhodné se zaměřit v rámci delšího času, jaké názory mohou být v účasti zakořeněny protože jsou tabu či postaveny na mýtech, což může ovlivňovat výsledky posunů účasti.

Díky tomu můžete cíleně volit metody ověřování posunů a stavět obsah setkání tak, aby účastnictvo skutečně posouval kupředu. Využijete-li tuto přílohu jako inspiraci, může se stát dalším nástrojem, který vaši práci obohatí a dodá jí nový směr na Vaší cestě.